

ներկայացնելով Եւգինէնսը իբրեւ տարբեր անձ մը, Բայց մեր ձեռք Մակարիոսը:

Էջ 75, Եւմոդայոս Քանանոյ — Յոյնք կը տօնեն զայն 26 և ոչ 27 Յուլիսին:

Էջ 76, Պիոն Քանանոյ — Մէկն է Ս. Զատիկի հետ կապուած տօներէն, Բուն Բարեկենդանը կանխող Բշ. օրը յիշատակուող: Կացուծիւնը կը փրկուէր հիէ Սըրբազանը Եճճ. ի տեղ դրած ըլլար Առաջաւորաց բառը:

Նոյն էջ, Աբիսոլոմ Սարկաւազ — Կը տօնուի Պետրոս Հայրապետի հետ: Տեսնել այդ առթիւ մեր ըսածը:

Էջ 77, Կրեդի Սարկաւազ — Կը տօնուի Պիոն Քանանոյի հետ: Կրկնել այդ առթիւ ըսուածը:

Նոյն էջ, Բեհիամիմ Սարկաւազ — Այս ալ կը տօնուի նախորդին հետ:

Էջ 78, Ռոմանոս Արքեպոս Սարկաւազ — Յոյնք կը տօնեն Նոյմ. 18ին և ոչ Հոկտ. 1ին, իսկ Հատինք՝ Օգոս. 9ին:

Էջ 89, Անոն ձգնաւոր — Մէկն է տալիս տօներէն:

Էջ 90, Պոլոս Թեբայիցի Անապատական — Պէտք է յիշուէր թէ երբ Տէրածօր Եղովթեան տօնը ինչոյն Եշ. օրուան, յիշեալին և ստորեւ յիշուած ճգնաւորներու տօնախմբուծիւր կը կատարուի երկու օր առաջ, նոյն եօթնեակի Գշ. օրը:

Էջ 94, Նեղոս Աբբայ — Հատինք կը տօնեն անոր յիշատակը Փետր. 20ին:

Էջ 96, Հայր Արսեն — Յոյնք կը տօնեն զայն Մակարիոսի հետ, Յուն. 19ին:

Էջ 97, Սրապիոն Անապատական — Ճիշդ է թէ Յոյնք չեն յիշատակիր զայն, բայց Հատինք կը տօնեն զայն 30 Հոկտ. ին:

Նոյն էջ, Պիլեհ Անապատական — Ո՛չ թէ Հատինք, այլ Յոյնք է որ կը տօնեն անոր յիշատակը նշուած օրին (27 Օգոստ.): Նաեւ Ռուս Օրթոտոքս Եկեղեցին, որուն ներկայ Գաղարարքին անուան տօնն է:

Էջ 102, Կոստանդիանոս Կայսր — Կը զարմանալի թէ ինչպէ՞ս մինչ աւարտութեան ցանկին մէջ, ապուած դրօք վերջաւորութեան, կ'երեւի անունը Կայսեր մօր՝ Հեղինէ Թագուհիին, նոյն էջթիւով, Ամեն. Հեղինակը առդ ու կէս միայն հաւած է արամադրել այդ մեծ սրբուհիին:

Էջ 106, Փիլիպպոս Եպարհոս եւ իր երկու որդիները — Ապալից տօներէն է:

“ՄԱՐՄԻՆ ԵՒ ԱՐԻՒՆ”

Տպ. Սեւան (Պէյրուս), 1977, էջ 85

«Սիւն» ի Խմբագրութեան զրկուած Բրիտանացի Կարօ Արմէնեանի «Մարմին և Արիւն» խորագրով քերթուածներու «չքնաղ» հատորիկը անցած էր մեր ձեռքը տարի մը առաջ: Ու արդար ըլլալու համար պէտք է ըսել թէ ձանձրոյթը դիմադրելու ճիշդի ալ պէտքը զգացած էինք անոր ընթերցումը իր աւարտին հասցնելու համար, յաջող էջ մը զտնկու միամիտ յոյսէն մտրակուած: Յետոյ գիրքը մէկդի դրած էինք, պարզապէս օրովհետեւ արժանի իսկ չէինք նկատած անով զբաղիլ, այսինքն քանի մը առողով արտայայտել մեր ապաւորութիւնները — թէ իսկ բացասական — անոր պարունակած «գանձ»ին մասին:

Հեղինակին ըսածը ճիշդ է տարեգիրը Թ-Մ եղած տարիներուն միայն:

Էջ 107, Պոլիսոս (ապուած է Պոլիկոս) — Աս ալ մէկն է ապալից տօներէն, զոր Յոյնք կը յիշատակեն Յունուար 9ին:

Էջ 109, Միւնա, Եւմոդիս եւ Գրափոս — Պէտք է աւելցուէր թէ Ս. Կայսր Եղովթեան տօնը Բշ. եկած տարիներուն, յիշեալները կը տօնուին նախորդ եօթնեակի Գշ. օրը (Դեկտ. 3):

Էջ 110, Դեմետրիոս Սեբասիականոս — Հատինք ևս անոր յիշատակը կը կատարեն Յունաց հետ, Հոկտ. 26ին և ոչ 8ին:

Էջ 114, Անդրէ Զօրավոր եւ իր բանակը — Մէկն է սակաւաթիւ այն տօներէն, որոնք ոչ միայն կը տեղափոխուին մերթ Առաջաւորէն առաջ և մերթ վարդապետէն ետք, այլև կրնան կատարուիլ վերացման իմաստով Երանի Բարեկենդանը կանխող եօթնեակի ընթացքին: Նոյնը կարելի է ըսել յաջորդ էջին վրայ յիշատակուած Ալիքանոս Վերակացուն համար:

ԳԵՈՐԳ Ս. ՃԻՆԻՎԻԶԱՆ

Վերջերս մեր ձեռքը անցաւ Փետր. 24ի «Հայրենիք» օրաթերթի թիւը, ուր մի ամի Արմէն Տօնոյեանի շաալլած գովասանքներն ու լորձնաշուրթն գնահատանքը կարօ Արմէնեանի ու իր զբոթողաբէրի մասին դուրս բերաւ մեզ մեր լուսթիւնէն, օտրպելով թուղթին յանձնել հետեեալ տողերը, գրական պարկեշտութեան դէմ մեղանշած չըլլալու համար:

Առաջին առթիւ յայտնենք թէ խնդրոյ առարկայ գրքոյկին մէջ գտանք շատ մը բաներ — բանդադուշանք, ոճային ճարպիկ գործուածքներ, երբեմն բառերու անթերի ճարտարապետութիւն — բայց միակ մեր փնտռածը — և միակը որ ունէր գոյութեան իրաւունքը այդ էջերուն վրայ — բանաստեղծութիւնը կը բացակայէր անկէ:

Արմէնեան մէկն է սփիւռքի կարգ մը կեդրոններէն առհնը մէկ յայտնուող երիտասարդ գրողներէն, որոնք աշխատակութիւնը ցաւագինօրէն կը շփոթեն նորարարութեան հետ: Մեր մեծ բանաստեղծներէն և ո՛չ մէկուն նմանիլու, ո՛չ մէկուն աղղեցութեանը ենթարկուելու, ամէն գնով ինքնատիպ երեւելու բռնազօտ ճիգը յաճախ առաջնորդած է զանոնք լպրծուն արահետներու, անսովորն ու արտառուցը իրեն գրականութիւն հրապարակ հանելու տխուր դերը վերապահելով իրենց:

Գրական այդ ճաշակը ունեցած են, Արմէնեանէ առաջ, Գէորգ Ձէքիճեանը՝ եգիպտոսէն և վահէ Օշականը՝ Պէյրութէն, թէև այս վերջինը իր բազմաբանօր հօրմէն ժառանգած տաղանդին նպաստովը կրցած է երբեմն մեղի մատուցանել կապարագոյն իր տողերը գունազարդելու կոշուած ռսկիի զանակներ կամ բարձր մտածուններու և քաղցր զգացուններու գիրկընդիսառնումին արգասիքը հողդ դիմացուուն էջեր: Արմէնեան զուրկ է անկէ, Ո՛չ իսկ կրնանք իր գրչին ցփառաւքները կշիռքի զարնել կարիկ Պասմաճեանի նոյնասեռ յղացուններուն հետ, քանի այս վերջինը տեղ-տեղ կը վայելէ ընդոծին ու անվիճելի աղանդի մը պաշտպանութիւնը, արուեստին կնիքը գրռմող իր էջերէն ոմանց վրայ:

Ունեցած ենք բանաստեղծներ, մասնաւոր ճիշդ իրապաշտներ՝ որակուածները — Թէրզեան, Աճէմեան, Նար-Պէյ-որոնց զբոթողութիւնը, շնորհիւ իր ձեռքնամքին, տեղ-տեղ կրցած է ապահովել իրեն նրաժառանգանութիւն մը, տաղաչափական արուեստին (աւելի ճիշդ պիտի ըլլար բնիլ արհեստին) հմտացած միջնադարեան մեր ձեռագիրներու յիշատակարաններու գրիչները յիշեցնող: Ասկէ ալ զուրկ է Արմէնեան, որուն տողերը չեն ճաննար չափ ու կշիռ, չունին յանգ ու նոյնիսկ ... կէտագործութեան նշան:

Յուսարին այն է որ մեր գրական անդամատանին մէջ բուսած այս և նման որոշման կամ որդնոտած պատուելի չեն դիմաւորուելի անտարբարութեամբ կամ, ինչ որ աւելի ցաւալին է, խորանոց բայց շինիչ քննադատութեամբ, գրող զգաստութեան հրաւիրող ու իր ճաշակը զարգացնելու, իր զգայութիւնները զտելու ու բերեղացնելու մղող:

Պիտի թելադրէինք որ կ. Արմէնեան և իր նմանները փորձը ընէին իրենց արուեստին բանաստեղծութեան սրբազան պատմաճանին հաջգնիլ փորձուելէ առաջ իրենց գաղափարներն ու զգացուններն ըսելիք՝ աւելի ճիշդ, որովհետև անտաղանդ անձերու մօտ այս վերջինը միշտ ալ հետեանքը չէ վերոյիշեալներուն — արտայայտէին արձակի ճամբով: Այն տեսն է որ երեսն պիտի գար անոնց իմաստազուրկ, հասարակ-տեղիք խօսքեր ըլլալը, որոնք կրնային գրուել բերանը իր լեզուին քիչ շատ տիրապետած գրական զգայարանքէն անմասն ունէ մարդու:

Այս տողերուն նպատակը չէ անշուշտ բարոյալքել հեղինակը, և ոչ ալ անոնց շարժառիթն է զինքը գրական աշխարհէ բոլորովին մեկուսացած տեսնելու մեղապարտ ցանկութիւնը: Սխալ պիտի չըլլար թէև գրական զգայարանքը, տաղանքը նմանցնել Աւետարանի քանքարներուն: Որովհետ որ տրուած է՝ պիտի աւելցուի, իսկ որովհետ որ չէ տրուած՝ այն քիչն իսկ զոր կը կարծէ թէ ունի՝ պիտի առնուի իրմէ:

Գ. ՃԱՐՏԱՐ